

Toiminnanjohtajan blogi

6.9.2024 Valtion taiteilija-apurahat turvassa leikkauksilta

Kulunut viikko on ollut jännitysnäytelmää taide- ja kulttuurialalla, jossa Petteri Orpon hallituksen budjettiriihen päätöksiä seurattiin kauhun sekaisin tuntein. Valtiovarainministeriön 30 miljoonan euron kohdennus kulttuurille jo valmiiksi alan ammattilaisiin osuvien sosiaaliturvaleikkausten lisäksi ajassa, jossa taloudellinen epävarmuus näkyy merkittävästi myynnissä, olisi ollut todellinen katastrofi. Vaikka pahimmalta säästyttiin, on 17 miljoonan euron leikkaus taiteeseen ja kulttuuriin historiallinen ja erittäin vahingollinen.

Taiteen edistämiskeskus piti perjantaina 6.9.2024 tuoreeltaan infotilaisuuden alan toimijoille avaten taiteen edistämiseen kohdistuvan noin 6,5 miljoonan euron leikkauksen vaikutusta Taiken avustuksiin. Erityisesti apurahoista riippuvaisen kuvataidealan näkökulmasta on rauhoittava uutinen, että erillislakeihin perustuvat tuet kuten taiteilija-apurahat ja näyttöapurahat eivät ole leikkausten kohteena ja ylimääräisiä taiteilijaeläkkeitä on haussa 51 (haku käynnissä parhaillaan ja infotilaisuus on 10.9.).

Sen sijaan harkinnanvaraisiin tukiin, kuten kohdeapurahoihin ja alueiden avustuksiin yhteisöille ja taiteilijoille kohdentuu merkittävä leikkaus ja taiteen prosenttiperaatteen mukaisten hankkeiden taloudellinen tuki lakkaa ainakin tilapäisesti nyt käynnissä olevan hakukierroksen jälkeen.

Yhteisöjen toiminta-avustuksiin Taike tulee kohdentamaan mahdollisimman vähän leikkauksia. Kaikkea avustustoimintaa koskevana periaatteena on, että avustusten tasot säilyvät, mutta määrät laskevat, jotta avustuksilla on vaikuttavuutta. Yhteisöjen erillisavustukset vähenevät ja niitä kohdennetaan kehittämiseen ja muutoksiin murrostilanteessa.

Niukasti rahoitetun kuvataidealan kannalta on tärkeää, että rakenteet, jotka tukevat taiteilijan työtä ja ansaintaa säilyvät taiteilijoiden suoran tuen lisäksi. Vaikka Taiken viesti rauhoitti valtakunnallisten toimijoiden osalta, voimme huokaista vasta kun avustuspäätökset on saatu. Tulemme luonnollisesti tekemään kaikkemme, että valtakunnallisten taidejärjestön tuki ja sitä kautta mahdollisuus tukea taiteen ammattilaisia säilyy ja että taiteilijoiden tuki jatkossa vahvistuu eikä näyttelypalkkiokäytäntöä romuteta. Tässä tilanteessa on syytä tiivistää taiteilijajärjestöjen yhteistoimintaa entisestään, jotta voimme jatkossa toimia vahvemmin, vähemmän ulkoisille muutoksille haavoittuvaisina.

Vaikuttamistyötä hallituksen suuntaan tulee jatkaa vahvasti, jotta kulttuuri säästyisi tulevina vuosina lisäleikkauksilta ja samaan aikaan on jaksettava nähdä kauemmas tulevaisuuteenkin. Luonnos kulttuuripoliittiseksi selonteoksi on juuri lausuntokierroksella. Vaikka juuri nyt tuntuu siltä, ettei asiantuntijoiden näkemyksillä ja laajoilla selonteoilla ole vaikutusta päätöksenteossa, on tärkeää, että selonteko ja siitä tehtävät toimenpidesuosituksiset vastaavat taidekentän todellisuutta ja tarpeita.

Taide on edelleen tärkeää ja taiteilijan työ arvokasta, vaikka se ei nyt julkisessa tuessa näy. Me selviämme tästä(kin) yhdessä.

Taiken infon materiaali, josta löydät tarkempaa tietoa Taiken avustusten painotuksista leikkausten jälkeen on luettavissa täällä: <https://www.taike.fi/fi/tapahtumat/infotilaisuus-vuoden-2025-valtionavustusnakymat>

Elisa Lientola
Toiminnanjohtaja